

ABADIÑO'N

Ez dozue iñoz entzun Durango ibarreko Abadiño'n berarizko, dantza bat egiten dabela? «Banango» da onen izena.

Baiña gogoratu dagigun Abadiño erriaren kondairea.

Antza danez, aldi baten, urte batzutan zear, Naparra'ko Erregeagaz bat eginda egon ei zan, beste Bizkai Jaunerrria Haro'ko jaunagaz batuta egoan bitartean.

Orain be Abadiño nortasun indartsuaz ikusten dogu.

Bertako jentea itzaltasundun eta langille burutsua da. Orain eurak jabe dirala, langilleak alkargo-lantegia dauke eta gaiñera solo ta abereen jabe diran ezkerro, dirua be ez jake peituko.

* * *

Aitatu dogun «Banango» dantzea, batzarrak egiteko Gerediaga'ko Salbadorearen baseleiza-ondoan bateratuta egozenen artean egiten zan.

Dantza au ez zan Abadiño'n bakarrik egiten, Berriz'en, Garrai'n, Izurtza'n, Mañari'n eta olako erritxuetan be egiten zan.

Txistu-soiñuaz dantzatzen diran eta gureganaiño eldu diran dantzak bederatzi oneik dira: Agintariena, Zortziñango edo Zortzikoa, Ezpata-Joko Nagusia, Launangoa edo Makil-Jokoa, Txontxongilloa.

Dantza guzti oneik auresku edo sokadantza betegaz amaituten ziran beti.

Zortzi dantzari-taldeak moltzo bat egiten eben.

* * *

Txaleko jipoimotz bat erabilten eben dantzarako eta ganean, «dantzarien lorie»

Abadiño'n egiten zan era bereziaz azalduko dogu.

Jorraillaren 28'an Prudentzio deunaren eguna zan eta urrengo domekan udaletxeko atartera deituten jaken egin gura eben guztiai.

Alkateak, ikurrindun eta txistulariak eta eretxi-emoilleak lagun zirala, aukerea egiten eban, Banango zarra guztiak zelan dantzatzen eben ikusita. Aukerapen onetara Gaztelua, Mendiola, Muntzaraz, Zelbate, Traiña eta Gerediaga, baserrietako taldeak etorten ziran.

Aukerea eginda gero, Gaztañobi'n ekiñaldi bat eukiten eben eta Santo Domingo egunaren 12'etarako gertatzen ziran dantzan egiteko. Egun onetan be dantzari guztien ekiñaldia egiten zan, dantza-ots eta tresnakaz, baiña eguneroko lez, ez zuriz, jantzita.

* * *

Dantzariak dantzan egiten eben egunak 12'an, Santo Domin-

go, gertatzeko eta 15'an, Torkaz eguna, benetan egiteko izaten ziran: Udaletxetik urteten eben, Udal-Batzagaz batera Mezea entzutera.

Meza-ostean, makoa edo arkuak egiten eben eta Agintariena, dantzatzen asten ziran beste dantzak egiten arratsaldean jarraitzeko.

Gero, igandean, dantzari bakoitxa, mezea entzunda, goizean barriro dantzetara joaten zan.

Erriko tabernan bazkaria amaitua, etxerik etxe dantzea egiteko deia egiten eutseen, euren eralgiak bardintzeko «almonada batzeko».

Gero barriro enparantzara dantzak jarraitzeko eta dana «soka-dantzagaz» amaitzeko.

* * *

Antxiñako dantzariak euren burura jatorkez auxe diño: Andoni Deunaren egunean Urkiola'n agertaldi berau egiten zala.

Orregaitik, ZER gure aldizkari onen bidez Abadiño'n egiten daben erti, erri-jakintza edo folklorea goraldu egiten dogu eta igarotako aldietan erri-oitura aberats oneik egiten ziran antzera, zeatz eta zintzoro jarraitu dagiezan adoretzen eta indartzen doguz.

EGILUZE'k